

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

MURAT YILMAZ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/20179)

Karar Tarihi: 23/2/2017

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Recai AKYEL
Raportör Yrd. : Derya ATAKUL
Başvurucu : Murat YILMAZ
Vekili : Av. İsmail ÇATAL

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; trafik kazası nedeniyle ortaya çıkan maddi ve manevi zararın tazmini talebiyle açılan davada yargılamanın uzun süredir devam etmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının, ihtiyati tedbir talebinin kabul edilmemesi nedeniyle de mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 25/12/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
8. Başvurucu trafik kazası nedeniyle ortaya çıkan maddi ve manevi zararının tazmini istemiyle 26/8/2005 tarihinde dava açmış, davalıya ait olduğunu ileri sürdüğü Arpaçsakarlar, 2996 ada, 1 parsel sayılı taşınmaz üzerine, ekonomik durumunun iyi olmadığını gerekçe göstererek teminatsız olarak ihtiyati tedbir konulması talebinde bulunmuştur.
9. Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin (Mahkeme) E.2005/479 sayılı dosyasına kaydedilen davada Mahkemece 26/8/2005 tarihli tensip zaptı ile tedbir talebinin reddine karar verilmiştir.

10. Başvurucu 1/9/2005 tarihli dilekçe ile tekrar ihtiyati tedbir talebinde bulunmuş, Mahkemece 24/10/2005 tarihli duruşmada bahsi geçen taşınmazın tapu kaydının celbi için yazı yazılmasına, tapu kaydı davalıya ait olduğu takdirde %15 teminat yatırıldığında taşınmazın tapu kaydı üzerine tedbir konulmasına karar verilmiştir.

11. Mersin Valiliği 5. Bölge Tapu Sicil Müdürlüğü 1/12/2005 tarihli yazı ile anılan taşınmazın 2/11/2005 tarihinde davalı tarafından E.İ. isimli şahsa satışının yapıldığını bildirmiştir.

12. Mahkemece, 15/10/2014 tarihli karar ile maddi tazminat talebinin kısmen kabulü ile 425.746,70 TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte, manevi tazminat talebinin kısmen kabulü ile 15.000 TL manevi tazminatın 10/9/2004 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak başvurucuya verilmesine karar verilmiştir.

13. Davalı tarafından temyiz talebinde bulunulmuş olup temyiz incelemesi devam etmektedir.

14. Başvurucu, Mahkemece hükmedilen alacağına ilişkin olarak 28/11/2014 tarihinde Mersin 5. İcra Müdürlüğü'nün 2014/11450 sayılı dosyasında davalıya karşı icra takibi başlatmıştır. Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden yapılan incelemede davalının vefat eden babasından intikal eden Mersin ili Akdeniz ilçesi Nusratiye Mahallesi 920 ada, 8 parsel, 5. Kat, 13 numaralı bağımsız bölümde kayıtlı taşınmaz üzerine haciz konulduğu, icra takip dosyasının takipsiz bırakılması nedeniyle 6/12/2016 tarihinde işlem den kaldırıldığı anlaşılmıştır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

15. Mahkemenin 23/2/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

16. Başvurucu, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

17. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir nedeninin de bulunmadığı anlaşılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

18. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 50, 52).

19. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvurucunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, §§ 41-45).

20. Anılan ilkeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında, somut olayda 11 yıl 6 aydır devam eden yargılamanın süresinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

21. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

22. Başvurucu; trafik kazası nedeniyle ortaya çıkan maddi ve manevi zararının tazmini talebiyle açtığı davada, Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verildiğini, yargılama esnasında davalının mal varlığına ihtiyati tedbir konulmasına ilişkin taleplerinin reddedilmesi ve yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle alacağına kavuşma imkânının kalmadığını belirterek anayasal haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

23. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucular tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun ihlal iddialarının, Mahkemece hükmedilen alacağın davalıdan tahsil edilememesine yönelik olduğu anlaşılmıştır. Başvurucunun bu şikâyeti mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilmiştir.

24. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında açıkça dayanaktan yoksun başvuruların Mahkemece kabul edilemezliğine karar verilebileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda başvurucunun ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı veya müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular ile karmaşık veya zorlama şikâyetlerden ibaret başvurular açıkça dayanaktan yoksun kabul edilebilir (*Hikmet Balabanoglu*, B. No: 2012/1334, 17/9/2013, § 24).

25. Somut olayda, başvurucunun trafik kazası nedeniyle ortaya çıkan maddi ve manevi zararlarının tazmini talebiyle açtığı davada Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesince 15/10/2014 tarihli karar ile maddi tazminat talebinin kısmen kabulü ile 425.746,70 TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte, manevi tazminat talebinin kısmen kabulü ile 15.000 TL manevi tazminatın 10/9/2004 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak başvurucuya verilmesine karar verilmiştir. Başvurucu, 28/11/2014 tarihinde, Mahkemece hükmedilen alacağa ilişkin olarak Mersin 5. İcra Müdürlüğünün 2014/11450 sayılı dosyasında davalıya karşı icra takibi başlatmıştır. UYAP üzerinden yapılan incelemede icra takibi sonucu, davalının vefat eden babasından intikal eden taşınmazlara haciz konulduğu, icra takip dosyasının, takipsiz bırakılması nedeniyle 6/12/2016 tarihinde işlemden kaldırıldığı anlaşılmıştır.

26. Başvurucu tarafından yapılan icra takibi, özel hukuk kişileri arasındaki bir takip olup devletin taraf sıfatı bulunmamaktadır. Başvuru konusu olayda, icra takibinin devam etmesinde İcra Müdürlüğüne yüklenebilecek herhangi bir kusur da isnat edilmemiştir. Kaldı ki icra takibinin, takipte bulunan alacaklı tarafından yürütülmesi esas olup İcra Müdürlüğünün kendiliğinden hareket etmesi de mümkün değildir (*Feridun Köylü*, B. No: 2013/4454, 15/10/2014, § 49). Başvuru konusu olayda, icra takibine rağmen alacağın tahsil edilememesi hususunda kamu makamlarından kaynaklanan bir gecikme olmadığı gibi İcra Müdürlüğüne yüklenebilecek herhangi bir kusur da isnat edilmemiştir. Dolayısıyla icra süreci nedeniyle mülkiyet hakkına yönelik bir ihlal bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

27. Başvurucu ayrıca yargılamanın başında ilk derece mahkemesince davalıya ait taşınmaza ilişkin ihtiyati tedbir kararı verilmemesi nedeniyle alacağına kavuşamadığını ileri sürmüştür. Başvurucu 26/8/2005 tarihinde açtığı tazminat davasında, davalıya ait olduğunu ileri sürdüğü taşınmaz üzerine, ekonomik durumunun iyi olmadığını gerekçe göstererek teminatsız olarak ihtiyati tedbir konulması talebinde bulunmuştur. Yargılamaya başlayan Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesince 26/8/2005 tarihli tensip zaptı ile tedbir talebinin reddine karar verilmiştir.

28. Başvurucu 1/9/2005 tarihli dilekçe ile tekrar ihtiyati tedbir talebinde bulunmuş, Mahkemece 24/10/2005 tarihli duruşmada %15 teminat yatırıldığında taşınmazın tapu kaydı üzerine tedbir konulmasına karar verilmiştir. Tapu Sicil Müdürlüğü 1/12/2005 tarihli yazı ile taşınmazın 2/11/2005 tarihinde davalı tarafından E.İ. isimli şahsa satışının yapıldığını bildirmiştir.

29. Davanın açıldığı ve ihtiyati tedbir talebinde bulunulduğu tarihte yürürlükte bulunan 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 101. ve 103. maddelerine göre ihtiyati tedbir kararına, talep üzerine veya mahkemece resen karar verilebilir. Yine aynı Kanun'un 110. maddesinde, ihtiyati tedbir talep edenin teminat gösterme yükümlülüğünün bulunduğu; ancak, mahkemece bu yükümlülüğün kaldırılacağı düzenlenmiştir. Somut olayda başvurucu açmış olduğu tazminat davası sonucunda hükmedilebilecek tazminatın tahsilini sağlamak amacıyla ihtiyati tedbir talebinde bulunmuş, Mahkemece bu talep değerlendirilerek %15 teminat yatırıldığında taşınmazın tapu kaydı üzerine tedbir konulmasına karar verilmiştir. Mahkemece yapılan bu değerlendirmenin hukuk kurallarının yorumlanmasına ilişkin olduğu, Mahkeme kararında açıkça bir keyfilik veya bariz takdir hatası bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan icra takip dosyasının takipsiz bırakılması nedeniyle 6/12/2016 tarihinde işleminden kaldırıldığı, dolayısıyla ihtiyati tedbir kararı verilmemesi nedeniyle başvurunun mülkiyet hakkına yönelik bir ihlalin olmadığına açık olduğu anlaşılmıştır.

30. Açıklanan nedenlerle, başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

31. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..."

32. Başvurucu, manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

33. Somut olayda makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

34. İhlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvurucuya net 16.800 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

35. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

2. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

C. Başvurucuya net 16.800 TL manevi tazminat **ÖDENMESİNE**, tazminata ilişkin diğer taleplerin **REDDİNE**,

Başvuru Numarası : 2014/20179
Karar Tarihi : 23/2/2017

D. 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Yargıtay 17. Hukuk Dairesine GÖNDERİLMESİNE,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 23/2/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Recai AKYEL